

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**

DOM
2026-05-06
Meddelad i Falun

Mål nr
5783-25

KLAGANDE

Sverker Scheutz, 530623-7818

MOTPART

Enköpings kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Enköping kommuns beslut den 18 juni 2025

SAKEN

Laglighetsprövning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress

Kullen 4

Telefon

023-383 0000, tider se
hemsida

Öppettider

måndag–fredag
08:00–12:00
13:00–16:00

Postadress

Box 45
S-791 21 Falun

E-post

forvaltningsrattenifalun@dom.se

Webbplats

www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Kommunfullmäktige i Enköping kommun beslutade genom det överklagade beslutet att anta taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) enligt kommunstyrelsens förslag, med innebörden att kommunen under 2025 tar ut en avgift om 4 000 kr vid en nyansökan om tillstånd till gårdsförsäljning.

Sverker Scheutz yrkar att beslutet ska upphävas och anför följande.

Beslutet strider mot 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725), KL, då det inte kan sägas vara av allmänt intresse att subventionera tillstånd till gårdsförsäljning av öl, vin och sprit med 8 000 kr. Miljö- och byggnadsnämnden föreslog att avgiften för tillståndet skulle vara 12 000 kr då det motsvarar kostnaden för handläggningen av tillståndet. Avgiften är betydligt lägre än kostnaderna för tillståndsprövningen. Beslutet strider även mot 2 kap. 8 § KL om att stöd endast får ges till enskilda näringsidkare om det finns synnerliga skäl för det. Beslutet innebär att näringsidkare som ansöker om gårdsförsäljningstillstånd ges ett stöd om 8 000 kr. Det har inte framkommit några omständigheter som talar för att det föreligger synnerliga skäl för att besluta om ett sådant stöd. Beslutet strider även mot likställighetsprincipen i 2 kap. 3 § KL. Serveringstillstånd är en form av tillstånd som är närbesläktad med gårdsförsäljningstillstånd. Genom beslutet kommer de två tillstånden att behandlas olika eftersom kommunen tar ut olika avgifter för dem.

Enköpings kommun anser att överklagandet ska avslås och uppger följande.

Det står kommunen fritt att finansiera sin verksamhet med skattemedel, och kommunen är inte skyldig att ta ut en avgift för ansökan om gårdsförsäljningstillstånd. Om kommunen väljer att ta ut en avgift ska det göras i enlighet med självkostnadsprincipen. Alla som ansöker om gårdsförsäljningstillstånd betalar samma avgift. Den differentieras inte beroende på vem som söker. Att avgiften

skiljer sig från andra tillstånd innebär inte att den strider mot likställighetsprincipen. En kommunmedlem som ansöker om gårdsförsäljningstillstånd befinner sig inte i samma läge som någon som ansöker om serveringstillstånd. Kommunens avgiftssättning kan användas som ett medel för att styra konsumtion i en samhällsekonomiskt önskvärd riktning. Småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker förbättrar förutsättningarna för lokal besöksnäring som bidrar till lokal tillväxt och sysselsättning. Skattesubventionen i detta fall riktar sig till en bransch och inte till enskilda näringsidkare.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Av 13 kap. 1 § första stycket och 2 § 1 KL framgår att varje medlem av en kommun har rätt att få lagligheten av kommunfullmäktiges beslut prövad genom att överklaga beslutet till förvaltningsrätten. Av 8 § första stycket 2 och 4 KL följer att ett sådant överklagat beslut ska upphävas, om det rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

I mål om laglighetsprövning är domstolens prövning begränsad till beslutets laglighet och omfattar inte dess lämplighet eller skälighet. Laglighetsprövning innebär också att domstolen, för det fall beslutet upphävs, inte får sätta något annat beslut i dess ställe. Vid laglighetsprövning gäller som huvudregel att klaganden har att visa att beslutet är olagligt enligt någon av de grunder som anges i 13 kap. 8 § första stycket KL. Om klaganden förmår göra detta sannolikt ankommer det på kommunen att motbevisa klagandens påståenden.

Av 2 kap. 1 § KL framgår att kommuner själva får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess

medlemmar. Av 3 § följer att kommuner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Av 2 kap. 6 § KL framgår att kommuner inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller. Av 8 § följer att kommuner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det.

Förvaltningsrättens bedömning

Sverker Scheutz gör gällande att beslutet inte rör sådana angelägenheter av allmänt intresse som en kommun får ha hand om enligt 2 kap. 1 § KL. Det som avgör om en angelägenhet är av allmänt intresse är om det kan anses vara ett allmänt, samhälleligt och till det egna området knutet intresse att kommunen vidtar en åtgärd. Denna fråga får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att kommunen befattar sig med angelägenheten (se prop. 2016/17:171 s. 299). Det överklagade beslutet gäller fastställandet av en sådan avgift för prövningen av ansökan om gårdsförsäljningstillstånd som kommunen får ta ut enligt 5 a kap. 17 § alkohollagen. Redan på denna grund finner förvaltningsrätten att beslutet avser en angelägenhet av allmänt intresse med anknytning till kommunens område. Huruvida beslutet innebär en subvention saknar betydelse för om beslutet faller inom den kommunala kompetensen. I det avseendet anför Sverker Scheutz att den beslutade avgiften om 4 000 kr understiger kostnaderna för tillståndsprövningen, vilka bedömts uppgå till 12 000 kr. Den självkostnadsprincip som följer av 2 kap. 6 § KL medför dock endast ett förbud för kommunen att ta ut högre avgifter än som motsvarar kommunens kostnader. Eftersom den beslutade avgiften ostridigt inte överstiger kostnaderna för prövningen av ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning strider beslutet inte mot självkostnadsprincipen.

Sverker Scheutz gör även gällande att beslutet strider mot likställighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § KL och bestämmelsen i 2 kap. 8 § KL om att individuellt riktat stöd inte får lämnas till enskilda näringsidkare i avsaknad av synnerliga skäl. Allmänt sett gäller en restriktiv syn på kommunala stödinsatser gentemot enskilda företag (se prop. 2016/17:171 s. 304). Det överklagade beslutet riktar sig dock inte till någon enskild näringsidkare utan avser en generell avgift vid ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning. Inte heller medför olika avgifter för serveringstillstånd respektive tillstånd till gårdsförsäljning att det överklagade beslutet strider mot likställighetsprincipen, eftersom den kommunmedlem som ansöker om serveringstillstånd inte befinner sig i samma situation som den medlem som ansöker om gårdsförsäljningstillstånd.

Sammanfattningsvis visar inte det som Sverker Scheutz har anfört att det överklagade beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller att det annars strider mot lag eller annan författning. Det saknas därmed grund för att upphäva beslutet så som olagligt. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilagan (FR-03).

Jack Hillerström-Forsyth
rådman

I avgörandet har även de särskilda ledamöterna Sinikka Pisilä och Michael Bergen deltagit.

Målet har föredragits av förvaltningsrättsnotarien Eric Högländer.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.